

[Vejen.]

kens indre Anliggender, altsaa det, der angaar Bekendelse, Lære og Ritual, ja, saa er det vel Meningen, at der skal indføres en repræsentativ Forsamling, en saakaldet Synode eller Kirkedag. Jeg tror ikke, at en eventuel Indførelse af en saadan Synode eller Kirkedag vil medføre øget Frihed for den enkelte indenfor Menigheden, og det vil neppe heller medføre større Fordragelighed, større Tolerance Retningerne imellem, tværtimod maa det befrygtes, at Modsætningerne vil skærpes. Vi fra vor Side ønsker, at de Arbejdsmuligheder, der er blevet skabt ved Kirkelovene af 1922, maa blive yderligere prøvet, og vi er af den Opfattelse, at de Rammer, der her er skabt, endnu en Aarrække maa bevise deres Levedygtighed. Vi kan derfor ikke fra vor Side medvirke til dette Lovforslags Gennemførelse.

Borgbjerg: Da jeg for 5—6 Aar siden her i Tinget under Behandlingen af de J. C. Christensenske Kirkelove paa det Partis Vegne, som jeg tilhører, stillede Forslag til den Dagsorden, der gik ud paa, at der skulde nedsættes et kirkepolitisk Udvalg til at drøfte Forholdet mellem Stat og Kirke og eventuelt stille Forslag om Adskillelse, blev dette Forslag jo ikke modtaget med Velvillie fra anden Side. Det forkastedes med alle Stemmer mod Socialdemokraternes, med 88 Stemmer mod 40. Det var den 11. Maj 1922. Nu kommer et Forslag af væsentlig samme Indhold, som den sidste ærede Taler meget rigtigt sagde, fra det andet Ting, vedtaget der, og det saaledes, at ogsaa Venstrepartiet har et vist Medansvar derfor — hvad jo ogsaa Kirkeministeren for saa vidt indrømmede —, idet et Medlem af Partiet stemte for, et andet undlod at stemme og to var fraværende, hvoraf i hvert Fald kun det ene Medlem var syg. Havde Venstre som Enhed og Helhed stemt imod, var Forslaget ikke blevet vedtaget. Venstre har for saa vidt et vist moralsk Medansvar, naar nu Forslaget kommer her vedtaget af det andet Ting og med god Udsigt til Gennemførelse her i Tinget.

Den højtærede Kirkeminister erklærede da ogsaa, at selv om han vilde fraraade Lovforslagets Vedtagelse nu og Flertallet af hans Parti vilde stemme imod, vilde han ikke modsætte sig, naar Forslaget er vedtaget af Rigsdagen, at det føres ud i Livet. Han gør det altsaa ikke til et Kabinetsspørgsmaal, og den Antydning, der faldt fra den højtærede Minister paa Venstres Aarsmøde i Horsens for

nogle Maaneder siden om de politiske Konsekvenser, der kunde komme ud af Vedtagelsen, skal altsaa ikke forstaas paa den Maade. Det glæder mig. Det glæder mig, at der nu er Udsigt til denne Sags foreløbige Afgørelse ved Nedsættelsen af dette kirkepolitiske Udvalg.

Da for 3 Aar siden, i Samlingen 1924—25, den daværende Kirkeminister fremsatte Forslaget som Regeringsforslag, var det tænkt og ment, og blev ogsaa begrundet, som et Fredsforslag. Det var under en optrækkende kirkepolitisk Konflikt; den daværende Kirkeminister fremsatte det som et Fredsforslag og haabede paa Tilslutning fra alle Sider eller dog fra mange Sider. Naar dette Haab ikke er gaaet i Opfyldelse, naar nu kun to Partier som Helhed støtter Forslaget, kan dette have mange Grunde. En Grund søger jeg — jeg tror med Rette — i Venstres overordentlige Konservatisme, ikke mindst paa dette Omraade, en Konservatisme, der jo paa flere Felter i Virkeligheden langt overgaar det konservative Folkepartis, skønt Venstre ikke har Ordet „konservativ“ i sit Partinavn, men det andet Parti har det. Det undrer mig, at Venstre staaar saa konservativt her. Man kan sige, som den sidste ærede Taler sagde, at der er gennemført en Række Frihedslove fra 1849. Han pegede ogsaa paa den J. C. Christensenske Kirkelovgivning fra 1903 til 1922. Men Formaålet med den sidste Lovgivning er jo at konservere, at bevare Forholdet mellem Stat og Kirke, at bevare Statskirken, og skønt den højtærede Kirkeminister sagde noget om, at disse Menighedsraad, vi har faaet, væsentlig havde økonomiske Opgaver, passer dette dog ikke helt, for de har jo langt videregaaende Opgaver: Præstevalg, Medvirken ved Bispeembeders Besættelse o. s. v., o. s. v. Deres Opgaver griber ogsaa ind paa det, man kalder indre kirkelige Omraader. Efter min Mening har hele den J. C. Christensenske Lovgivning kun indført en yderligere Sammenblanding af borgerligt og kirkeligt, af verdsligt og religiøst, af Stat og Kirke, selv om man paa dette Omraade til en vis Grad decentraliserer Staten, lægger Opgaverne ud i Sognemenighederne. Sammenblandingen af borgerligt og religiøst bliver jo ikke mindre, fordi den foregaar lokalt nu og ikke alene centralt.

Det forundrer mig saa meget mere, at Venstre stiller sig saa konservativt her — den højtærede Kirkeminister sagde, at han ikke vilde gaa med til, at der skulde gives et Stød fremad mod det, vi ønsker, en Klaring, en Redeliggørelse af hele dette Forhold — det undrer mig saa meget mere, som